

NAŠI PROBLEMI

St. 5

Kranj, 5. marca 1962

Priporočila skupščine Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje v Kranju

v zvezi z analizo nesreč pri delu za obdobje
od 1. 1. do 30. 9. 1961

Skupščina Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje v Kranju je obravnavala analizo nesreč pri delu v našem okraju za obdobje od 1. 1. do 30. 9. 1961.

Na osnovi zbranega gradiva, poročila in razprave ugotavlja skupščina, da je služba higiensko-tehnične varnosti naredila v zadnjih letih lep razvoj in se rezultati te službe

kažejo zlasti v nekaterih gospodarskih organizacijah.

Skupščina pa istočasno opozarja na številne probleme, ki se pojavljajo na področju varnosti, in meni, da bi bilo v zvezi s tem potrebno podružnice socialnega zavarovanja v okraju v povezavi z inšpekcijami za delo, s predstavniki svetov za delo, zdravstvenimi centri v občinah in drugimi zainteresiranimi organi, organizirati v občinskih centrih široka posvetovanja z vsemi gospodarskimi organizacijami, zavodi in ustanovami o vprašanih varnosti pri delu na njihovem področju.

Na teh posvetovanjih bi morali še podrobneje analizirati situacijo v zvezi z nesrečami pri delu in sprejeti konkretne sklepe oziroma priporočila, ki naj bi jih kolektivi v gospodarskih organizacijah izvajali. Na teh posvetovanjih je treba doseči, da bi zainteresirani vse kolektive gospodarskih organizacij, zavodov in ustanov, da bi razvili večjo aktivnost v zvezi z vprašanji varnosti pri delu in posvečali več skrbi preventivni zdravstveni dejavnosti.

Na področju posamezne podružnice socialnega zavarovanja naj se skrbno izberejo gospodarske organizacije, ki so glede varnosti pri delu najbolj kritične in ki najmanj skrbijo za varnost ter imajo zaradi tega največjo pogostnost in zaradi nesreč pri delu največje stroške. V teh gospodarskih organizacijah naj bi se organizirala posebna posvetovanja s predstavniki delavskega sveta, upravnega odbora, sindikalne podružnice in vodilnih uslužbencev gospodarske organizacije, na katerih naj bi temeljito proučili konkretno situacijo glede nesreč pri delu, konkretno opozorili na napake in pomanjkljivosti in se dogovorili za delo v prihodnje, ki naj bi se usmerilo v izboljšanje varnosti pri delu in na zmanjšanje števila nesreč pri delu.

Izvršni odbori pri podružnicah socialnega zavarovanja naj v sporazumu z inšpekcijo za

Skupščina okrajnega zavoda za socialno zavarovanje posreduje to gradivo z namenom, da ga vsi člani samoupravnih organov socialnega zavarovanja dodobra proučijo in v smislu predlogov, ki so v njem zajeti, osredotočijo svoje delo pri reševanju problemov, ki obstajajo na področju varnosti pri delu.

Skupščina Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje v Kranju posreduje to gradivo tudi vsem gospodarskim organizacijam, zavodom in ustanovam in tudi vsem zainteresiranim organom z željo, da ga v praksi uporabljajo. Obenem naj to gradivo služi vsem zavarovancem v okraju, da bi lahko aktivneje spremljali probleme s področja higiensko-tehnične varnosti pri delu in neposredno vplivali na njihovo pozitivno reševanje.

delo izberejo tudi tiste gospodarske organizacije, ki kljub posvetovanju in kljub jasno določenim nalogam niso dovolj storile za večjo varnost v svojih organizacijah, in naj jih predlagajo izvršnemu odboru Okrajnega zavoda za predpis dodatnega prispevka, po uredbi o financiranju socialnega zavarovanja.

Gospodarskim organizacijam, zavodom in ustanovam, ki imajo težave z organizacijo varnostne službe, skupščina priporoča, da se poslužijo strokovne pomoči Zavoda za izobraževanje kadrov in proučevanje organizacije dela v Kranju, ki je v lanskem letu organiziral poseben oddelek za varnost. Ta oddelek lahko posameznim gospodarskim orga-

nizacijam občutno pomaga pri urejanju različnih problemov s področja varnosti pri delu, z organizacijo raznih seminarjev za varnostne tehnike, delovodje in obratovodje, z organizacijo raznih posvetovanj in s konkretnimi deli, ki bi jih ta oddelek lahko v posameznih gospodarskih organizacijah opravil za izboljšanje higiensko-tehnične varnosti.

Skupščina predlaga vsem občinskim sindikalnim svetom, da na podlagi materiala, ki ga je skupščina obravnavala, organizirajo v občinskem merilu široka posvetovanja o tem vprašanju in usmerijo delo sindikalnih podružnic k izboljšanju higiensko-tehnične varnosti in skrbi za človeka.

Poročilo za skupščino k analizi nesreč pri delu za obdobje

od 1. 1. do 30. 9. 1961

(Poročilo direktorja OZSZ na skupščini 19. febr. 1961)

Naša skupščina in vsi organi samoupravljanja že nekaj let vlagajo velike napore v to, da se zmanjša število nesreč pri delu in da se poveča varnost našega proizvajalca v gospodarstvu.

Vsi ti napori so več ali manj rodili določene uspehe, kljub vsemu pa lahko ugotovimo, da so napori za preprečevanje nesreč pri delu še vedno premajhni in da so naše sile razdrobljene. Zdi se nam, da je pomanjkljivost predvsem v tem, da ni v okraju pravega koordinacijskega organa, ki bi združeval vse sile, ki delajo na preprečevanju nesreč pri delu, ki skrbijo za preventivno zdravstveno službo. Združevati bi moral vse sile, ki so zainteresirane na varnosti našega proizvajalca.

To vlogo koordinatorja je do sedaj skušal odigrati Okrajni zavod za socialno zavarovanje, vendar pa menim, da nam to ni popolnoma uspelo. Zaradi tega se je skupščina Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje v Kranju v lanskem letu odločila, da pri zavodu ukine referat za higiensko-tehnično zaščito in obdrži v glavnem samo evidenco o nesrečah pri delu in da se pri Zavodu za izobraževanje kadrov in proučevanje organizacije dela v Kranju organizira poseben oddelek za varnost, ki naj bi izdeloval razne analize o nesrečah pri delu in se posvečal predvsem borbi proti nezgodam, borbi za večjo varnost našega proizvajalca. Ta sklep je le deloma uresničen s tem, da je služba higiensko-tehnične varnosti pri zavodu ukinjena, da pri zavodu zbiramo samo statistične podatke o nezgodah pri delu, pri Zavodu za izobraževanje kadrov in proučevanje organizacije dela v Kranju pa nam je uspelo namestiti dva

strokovnjaka, ki sta začela z izdajo analize o nesrečah pri delu — in je tudi analiza, ki ste jo prejeli z vabilom, plod dela tega oddelka pri Zavodu za izobraževanje kadrov in proučevanje organizacije dela. Menimo, da se v prihodnosti ta oddelek lahko razvije v tisti koordinacijski organ, ki bo v okrajnem merilu vsklajeval napore vseh zainteresiranih pri preprečevanju nezgod, napore vseh zainteresiranih za večjo varnost pri delu. Dolžnost našega zavoda in njegovih samoupravnih organov pa je, da napore tega oddelka podpremo in da temu oddelku pomagamo z vsemi silami, da se na področju varnosti pri delu uveljavi.

Podatki iz analize nesreč pri delu za obdobje od 1. 1. do 30. 9. 1961 nam kažejo, da smo imeli v okraju Kranj 7,32% nesreč pri delu na stalež zaposlenih. Če ta odstotek primerjamo med posameznimi občinami, lahko ugotovimo, da je ta odstotek najnižji v Kranju 5,01% nesreč na stalež zaposlenih, potem sledi Tržič s 6,87%, nadalje Radovljica s 7,12%, nato Skofja Loka z 8,28%, najvišji odstotek pa imajo Jesenice z 11,35%. Iz tega lahko ugotovimo, da so občine Kranj, Tržič in Radovljica pod okrajnim povprečjem, pri odstotku nesreč na stalež zaposlenih, občine Skofja Loka in Jesenice pa nad okrajnim povprečjem.

Po številu nesreč je vrstni red naslednji: najnižje število ima Tržič s 321 nesrečami, nadalje Skofja Loka s 559, Radovljica s 669 nesrečami, Kranj s 1.086 nesrečami in najvišje število nesreč imajo Jesenice s 1.438 nesrečami. Največje število nesreč imajo Jesenice s 1.438 nesrečami. Skupaj je bilo v okraju

v devetih mesecih našega leta 4.073 nesreč. V letu 1960 je bilo v 12 mesecih 5.209 nesreč ali 9,70 % na število zaposlenih. Lahko pričakujemo, da bo število nesreč oziroma odstotek nesreč na število zaposlenih v letu 1961 nekoliko nižji.

Ko je v letu 1961 število nesreč naraščalo in ko je odstotek nesreč na število zaposlenih postal višji v primerjavi z odstotkom v letu 1960 za isto obdobje, so se pri nekaterih tovariših pojavile domneve, da je takšna situacija posledica tega, ker je pri Okrajnem zavodu za socialno zavarovanje Kranj ukinjena služba higiensko-tehnične varnosti in da je zaradi tega tako naraslo število nesreč pri delu. Lahko ugotovimo, da te domneve niso točne in da ne slonijo na realnih presojah, ker je število nesreč pri delu v celotni republiki poraslo v letu 1961 in je okraj Kranj po številu nesreč in po odstotku nesreč na stalež zaposlenih med najboljšimi. Pripomniti moram, da drugi Okrajni zavodi niso ukinili služb higiensko-tehnične varnosti in da imajo kljub temu povečano število nezdod pri delu v letu 1961.

Vzroki za takšno število nesreč pri delu morajo biti drugače. Kot domnevo, kateri so vzroki, ki so vplivali na takšno število nesreč pri delu, lahko postavimo naslednje teze:

1. precejšnje število delavcev iz drugih republik, ki nimajo industrijske tradicije in ki jih je mnogo težje prevzgojiti in jih orientirati na lastno varnost v gospodarski organizaciji;

2. precejšnja fluktuacija zaposlenih v nekaterih panogah gospodarstva, zopet predvsem v tistih panogah, ki morajo delavce dobiti iz drugih republik;

3. vsi kolektivi v gospodarskih organizacijah so se v letu 1961 močno angažirali pri izdelavi pravilnikov o delitvi dohodka in osebnega dohodka, pri decentralizaciji na ekonomske enote in je vsa ta angažiranost kolektivov pri problemih delitve dohodka nekoliko škodila vprašanemu varnosti pri delu in so kolektivi v gospodarskih organizacijah postali zato manj pozorni za varnost pri delu;

4. delavci v gospodarskih organizacijah so se spričo novih principov delitve dohodka orientirali na čimvečjo storilnost pri delu, pri tem pa so zapostavili osebno varnost in tehnično zaščito pri delu.

Vse to so samo domneve, ki jih v tem poročilu nakazujem in naj bi jih naša skupščina še prediskutirala, predvsem pa bi se te domneve morale prediskutirati v posameznih gospodarskih organizacijah, kjer bi se morali dejansko ugotoviti vzroki za naraščanje števila nezdod pri delu.

Ce analiziramo vzroke nesreč v naših gospodarskih organizacijah oziroma analiziramo prijave, ki jih v naših gospodarskih organizacijah za vsako nesrečo izpolnjujejo, ugotovimo, da se v teh prijavih navaja največkrat samo osebni faktor kot vzrok za nezdodo, kar pa ne more biti popolnoma res in bi bilo zaradi tega nujno potrebno, da v gospodarskih organizacijah temeljito proučijo dejanske vzroke za nezdode pri delu. Na to, da se dajejo napačni podatki o nezdodah pri delu, vplivajo razni faktorji. Nekatere gre za to, da se prekrije dejanska krivda podjetja za nezdodo, druge gre zopet za to, da se prikaže delo

varnostnega tehnika v dobri luči, potem spet ponekod morda za to, da se izognejo raznim sankcijam itd. V gospodarskih organizacijah se ne zavedajo, da je predvsem koristno, če so podatki v prijavih o nesrečah pri delu točni, preverjeni, zakaj samo takšni preverjeni in točni podatki lahko koristijo pri analiziranju nesreč pri delu in pri planiranju vseh ukrepov za večjo varnost v gospodarski organizaciji.

Ce po vrstnem redu pregledamo material, ki ste ga v prilogi vabila prejeli, lahko ugotovimo naslednje:

Podružnica	Pogostnost nesr. v industriji	Pogostnost ostali	Pogostnost vsi skupaj
Tržič	37,7	66,2	40,9
Kranj	28,6	31,3	29,7
Jesenice	85,9	42,5	67,3
Sk. Loka	41,6	66,2	49,4
Radovljica	43,2	42,0	42,4

Iz tega pregleda je razvidno, da je pogostnost nesreč najnižja v Kranju 29,7, najvišja pa na Jesenicah 67,3. Res je, da je na Jesenicah težka industrija in da ne moremo popolnoma primerjati pogostnosti nesreč v Kranju in na Jesenicah, vendar pa se nam zdi, da je pogostnost na Jesenicah občutno prevelika in da je skrb za varnost v gospodarskih organizacijah na Jesenicah premajhna. Iz poročila je razvidno, da so v tržiški industriji kritična predvsem podjetja tovarna pil »Triglavl«, tovarna »Runo« in ZLIT; zlasti v tovarni pil »Triglavl« je pogostnost nesreč zaskrbljujoča, posebno ker je v vseh podjetjih panoge 117 v okraju Kranj pogostnost veliko nižja. Lahko ugotovimo, da ima tudi tovarna »Peko« za svojo panogo visoko pogostnost. V ostalih gospodarskih panogah je pogostnost nesreč pri delu v tržiški občini visoka v Kmetijski zadruzi, v Gozdnem obratu in Gradbenem podjetju. V prvih dveh podjetjih se je v prvih devetih mesecih lanskega leta ponesrečil pribl. vsak peti delavec, v Gradbenem podjetju pa vsak sedmi. Stopnja varnosti je v teh podjetjih izredno nizka in ni slučaj, da je prav v Gradbenem podjetju prišlo do ene smrtne nesreče in posledica tega je, da se je resnost nesreč pri delu v tem podjetju povečala v primeru z letom 1960 kar za 9,55-krat.

V celotnem tržiškem gospodarstvu se je pogostnost nesreč pri delu procentualno znižala nasproti lanskemu letu za pribl. 11 %, kar v celoti pomeni le precejšnji uspeh preventivne službe v Tržiču.

V primerjavi s Tržičem je v kranjskih podjetjih pogostnost nesreč nasploh nižja, in sicer v celoti za 26,8 %, v industriji za 23,9 %, kar je obenem znak, da je stopnja varnosti v kranjskih podjetjih višja. Sicer pa lahko ugotovimo, da v kranjski industriji izstopajo po pogostnosti panoga 111, to je Elektro-Kranj in Elektranja Sava s 60 nesrečami, panoga 120 »Oven« s 75 nesrečami (vsak osmi delavec se ponesreči), kar je tudi najvišja pogostnost v kranjski industriji. Nadalje iz-

stopa panoga 121 — Kranjske opekarne s pogostnostjo 58,9 in lesna industrija »Roleta«, Mizarsko podjetje, LIP Preddvor s 70,2 nesrečami. V drugih panogah imajo zelo visoko pogostnost le Gozdno gospodarstvo z 69,8 in gradbeno podjetja s 76,1, kjer se ponesreči približno vsak osmi delavec.

Vseh nesreč v kranjski podružnici je bilo 1.064 ali 5,01 % na stalež zaposlenih, od tega s smrtnim izidom štiri nesreče.

Na področju Jesenic izstopajo pri pogostnosti nesreč panoga 111 s pogostnostjo 83,8, ki je zelo velika, in sicer za 40 % višja od iste panoge v kranjski podružnici. Električna Moste pa v tem obdobju ni imela nobene nesreče. Nadalje izstopa panoga 114 Železarna Jesenice s pogostnostjo 85,0, kar je tudi zelo veliko; za primero lahko navedemo, da je 3,2-krat večja od pogostnosti v isti panogi ameriške industrije. Vseh nesreč je Železarna imela 998, nadalje je kritična situacija v panogi 121 Izolirka, kjer je pogostnost izredno visoka 140,0 nesreč ali 11-krat višja od pogostnosti v isti panogi ameriške industrije. In še panoga 122 LIO in Lesna galanterija, pogostnost je nerazumljivo visoka 184,0 nesreč, in sicer dvakrat večja od pogostnosti v kranjski lesni industriji, ki pa je že tudi visoka.

Stanje glede stopnje varnosti v teh podjetjih je nevarno in potrebno bo prav v teh štirih podjetjih s posebno pozornostjo analizirati še nadaljnje vzroke in še druge momente, ki vplivajo na število nesreč in na varnost delavcev v teh gospodarskih organizacijah.

Podružnica Jesenice je imela v devetmesečnem obdobju 1.438 nesreč pri delu, kar je absolutno in relativno največje število nesreč pri delu v okraju in znaša 11,35 na stalež zaposlenih. Pogostnost nesreč je nenormalno velika v industriji, in sicer je kar za trikrat večja kot v kranjski industriji, ki ima najnižjo stopnjo pogostnosti v okraju, je pa dvakrat večja od pogostnosti v drugih panogah gospodarstva v jeseniški podružnici. Pogostnost je v vseh industrijskih podjetjih in ne samo v Železarni visoka, najvišja pa je v LIO in Lesni galanteriji, kjer se ponesreči skoraj vsak tretji delavec.

Tudi resnost nesreč je najvišja prav na Jesenicah, ker so bile v Železarni tri smrtni nesreče v tem obdobju, če pa upoštevamo tudi smrtno nesrečo, ki jo je imel »Projekt« Kranj v Železarni, pa kar štiri. Največjo resnost imajo Železarna, Lesna industrija in pa gradbeno podjetje.

Na področju podružnice Skofja Loka je najslabše stanje varnosti v »Marmorju«, ki je nevarno, saj se je v devetih mesecih ponesrečil vsak tretji delavec, kar pomeni 208,0 nesreč na milijon delovnih ur, ali 5,6-krat večja pogostnost kot jo ima industrija gradbenega materiala (kamnolomi) v Ameriki. Nobeno podjetje gradbenega materiala nima tako nizke stopnje varnosti. Omembe vredna sta tudi podjetji LTH in IZO, ki imata občutljivo višjo pogostnost kot Iskra iz iste panoge in sicer imata 57,8 nesreč na milijon delovnih ur, Iskra pa le 31,4.

Podjetja in ustanove na področju podružnice Skofja Loka so imela razen jeseniških podjetij največje relativno število nesreč, in

sicer 49,4 nesreče na milijon delovnih ur ali 8,28 % na stalež zaposlenih. Stanje glede stopnje varnosti je neprimerno boljše v industriji kot v drugih panogah gospodarstva, saj ima industrija pogostnost 41,6, drugi pa 66,2.

Resnost nesreč je bila v Skofji Loka najnižja v okraju, saj je Skofja Loka edina podružnica, ki ni imela smrtnih nesreč.

Značilno za Skofjo Loko je, da je stopnja varnosti v posameznih podjetjih izredno visoka, n. pr. »Niko«, Pilarna, Transturist, v drugih pa nasprotno izredno nizka, n. pr. »Marmor« in gozdarstvo. Upadljivo je tudi izredno veliko število nesreč v trgovskih in gostinskih podjetjih.

Na področju škofjeloške podružnice bi z majhnimi naporji in bolj intenzivnim delom odbora za zdravstveno zavarovanje, ki naj bi povezoval vso varnostno službo na tem področju, lahko dosegli izredno veliko znižanje števila nesreč pri delu.

Nasprotno kot v Trziču, kjer se čuti tendenca padanja nesreč, pa v radovljiski industriji število nesreč absolutno in relativno narašča. Pogostnost je v vseh panogah industrije, razen v lesni, kjer je padla, v primerjavi z letom 1960 narasla za 30 %. Najmočnejše je pogostnost nesreč narasla v Opekarni Dvorska vas, in sicer za 52 %, v kovinski industriji za 44 % in v Kemični tovarni Podnart za 495 %. Pri tem pa je treba pripomniti, da je Kemična tovarna Podnart imela lani izredno nizko pogostnost. V celotni industriji je pogostnost narasla za 8 % in znaša 43,2. Lani je bilo v istem obdobju v radovljiski industriji 199 nesreč, letos pa 258 nesreč.

V drugih panogah gospodarstva ima zelo veliko pogostnost GG Bled, s 95,5, Gradbeno podjetje 66,8 in železniški promet 63,1. Vse druge panoge imajo sorazmerno nizko pogostnost.

Radovljiska podjetja imajo malenkostno večjo pogostnost nesreč pri delu kakor tržiška. Značilno je, da je relativno število nesreč višje v industriji kakor v drugih panogah gospodarstva, kar je primer edino še pri Jesenicah. Relativno največje število nesreč imata Gozdno gospodarstvo Bled (kjer se ponesreči vsak peti delavec) in pa Opekarna Dvorska vas. Resnost nesreč v Radovljici je zelo visoka, nižja je samo od jeseniške, kar je razumljivo, saj sta se pripetili kar dve smrtni nesreči.

Lahko nas vznemirja dejstvo, da v Radovljici tako število nesreč kot tudi resnost nesreč naraščata, kar je znak, da so bili oddelki higiensko-tehničnega varstva in komisije v podjetjih v letu 1961 manj delavni in budni kot v letu 1960.

Mislím, da nima pomena, da še nadalje navajam podatke iz analize nesreč pri delu, ki ste jo prejeli, ampak mi dovolite, da predlagam skupščini v razpravo nekatere sklepe oz. priporočila, ki naj bi jih skupščina sprejela in po katerih naj bi samoupravni organi Okrajnega zavoda in naših podružnic delovali v smeri izboljšanja varnosti pri delu.

Predvsem se mi zdi važno, da bi morale naše podružnice oz. samoupravni organi naših podružnic na osnovi materiala, ki ga danes naša skupščina obravnava in na osnovi razprave teh priporočil, ki jih bo naša skup-

ščina sprejela, organizirati široka posvetovanja z vsemi gospodarskimi organizacijami, zavodi in ustanovami o varnosti pri delu na področju posameznih podružnic. Na teh posvetovanjih bi morali še podrobneje analizirati situacijo v zvezi z nesrečami pri delu in sprejeti konkretne sklepe oz. priporočila, ki naj bi jih kolektivni v gospodarskih organizacijah izvajali. Na teh posvetovanjih bi morali doseči, da zainteresiramo vse kolektive gosp. organizacij, zavodov in ustanov za večjo aktivnost v zvezi z varnostjo pri delu, za večjo skrb za delovnega človeka in za preventivno zdravstveno dejavnost.

Kot drugo priporočilo, o katerem naj bi naša skupščina danes razpravljala, predlagam, da bi odbori za zdravstveno zavarovanje pri podružnicah, ko bodo proučevali stanje nesreč pri delu na svojem področju, predvsem skrbno izbrali najbolj kritična podjetja, tista podjetja, ki najmanj skrbijo za varnost in ki imajo največjo pogostnost, največjo resnost in največje stroške zaradi nesreč pri delu in naj bi v teh podjetjih organizirali posebna posvetovanja s predstavniki delavskega sveta, upravnega odbora, sindikalne podružnice in vodilnih uslužbencev gospodarske organizacije in kjer naj bi temeljito analizirali konkretno situacijo glede nezgod v teh podjetjih, konkretno opozoriti na napake in pomanjkljivosti ter se konkretno dogovorili za bodoče delo in akcije, da se varnost pri delu izboljša in poveča.

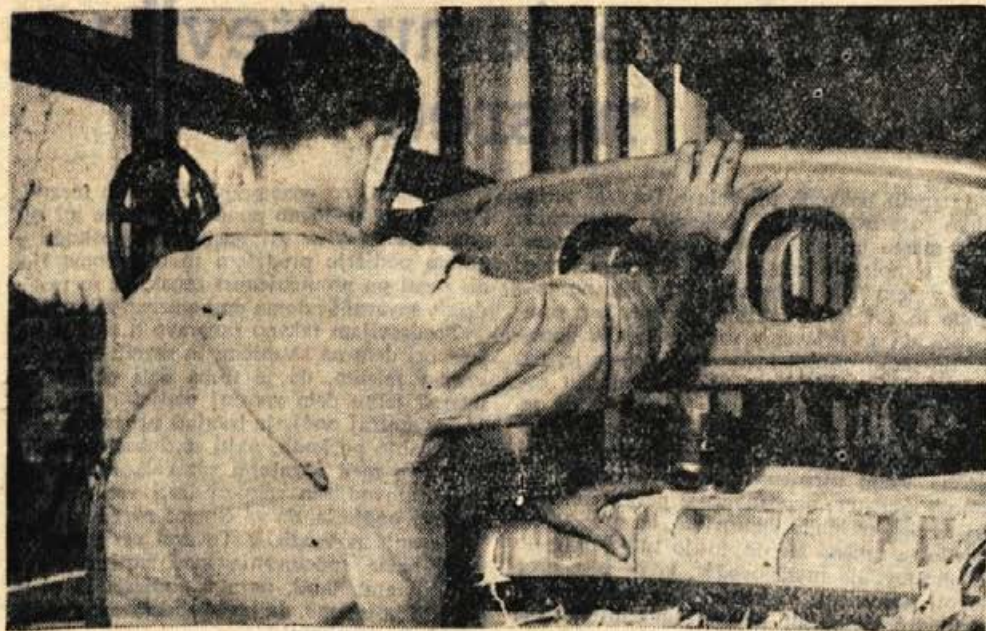
Kot tretji pa dajem skupščini v razpravo predlog, da bi odbori za zdravstveno zavarovanje v podružnicah in izvršni odbori pri podružnicah izvajali tudi sankcije proti tistim gosp. organizacijam, zavodom in ustanovam, ki kljub vsem posvetovanjem in kljub vsem napotilom ne bodo skrbeli za večjo varnost v svojih kolektivih in ne bodo resneje obravnavali vprašanje nesreč pri delu. Takim gospodarskim organizacijam naj izvršni odbori

predpišejo v sporazumu z inšpekcijo za delo dopolnilni prispevek.

Pri vseh posvetovanjih, ki jih bodo naši organi pri podružnicah organizirali z gospodarskimi organizacijami, zavodi in ustanovami, pa naj opozorijo, da pri Zavodu za izobraževanje kadrov in proučevanje organizacije dela v Kranju oddelek za varnost, ki lahko posameznim gospodarskim organizacijam, zavodom in ustanovam občutno pomaga pri urejanju varnosti pri delu z organizacijo raznih seminarjev, posvetovanj in s konkretnimi deli, ki bi jih ta oddelek lahko v posameznih gospodarskih organizacijah opravil v smeri izboljšanja higiensko-tehnične zaščite in varnosti pri delu. Menim, da je potrebno, da vsi podpiramo ta oddelek, ki naj bi v prihodnje predstavljal jedro naše službe varnosti pri delu in ki naj bi bil koordinator vseh sil, ki se borijo za večjo varnost našega delovnega človeka.

V tem kratkem poročilu sem skušal prikazati nekaj najbolj značilnih dejstev iz analize nesreč pri delu, ki ste jo vsi prejeli, da bi posameznim članom skupščine olajšal razpravo o problemih nesreč pri delu; skušal sem prikazati nekatere probleme, ki se na tem področju pojavljajo kot domneve, da bi skupščina o njih razpravljala in ugotovila, ali so to res samo domneve ali že lahko na osnovi razprave ugotovimo, da so to dejstva ali pa bomo ugotovili ta dejstva šele na osnovi podrobnejših analiz nesreč pri delu v posameznih gospodarskih organizacijah.

Na vsak način pa se mi zdi potrebno, da skupščina temeljito razpravlja o tej problematiki in da sprejmemo na današnjem zasedanju tak program dela, ki nam bo zagotovil večjo aktivnost na tem področju in ki nam bo zagotovil, da bo varnost delovnega človeka večja in da se bo v prihodnosti število nesreč pri delu zmanjševalo.

Kjer ni varnostnih naprav, je potrebna toliko večja pazljivost slehernega posameznika

Razprava na skupščini OZSZ Kranj

Viljem Zrim — član skupščine z Jesenic:

V ekonomskih enotah premajhna skrb za varnost

Iz poročila je razvidno, da Jesenice izstopajo zaradi velikega števila nesreč, kar pa ni slučajno, temveč je to pogojeno s težjimi pogoji dela; tu predvsem mislim na Zelezarno Jesenice in na gradbena podjetja. V gradbeništvu je prevsem važen vzrok za veliko število nesreč pri delu dotok delavcev iz drugih področij in pa močna fluktuacija. Menim, da bi morali vse bolj zainteresirati samoupravne organe v teh podjetjih za probleme higiensko-tehnične varnosti, ker sicer bo vse razpravljanje o tem problemu neučinkovito. Ker sem zaposlen v podjetju »Gradisa«, naj navedem, da naš kolektiv na Jesenicah izstopa glede nesreč pri delu pred vsemi drugimi ekonomskimi enotami »Gradisa« v Sloveniji. Znano je, da imamo gradbišča raztresena po vsej Sloveniji, da pa pri bolezenskih dopustih ni isti primer in da je naša ekonomska enota na Jesenicah na najboljšem mestu. Menim,

da na število nesreč vpliva tudi vprašanje ekonomske enote. Tako se konkretno v našem kolektivu dogaja, da je škoda materiala za zaščito raznih odrov in podobno in se le-ti hitijo urejevati šele takrat, ko se izve, da pride inšpekcija za delo oz. inšpekcija iz centrale našega podjetja. To so problemi, o katerih bi bilo potrebno razpravljati predvsem na delavskih svetih in upravnih odborih gospodarskih organizacij in vplivati na te organe, da bi vprašanje higiensko-tehnične varnosti zaostri in da bi o teh vprašanih konkretnije razpravljali.

O problemih varnosti in nesreč pri delu je razpravljal tudi plenum občinskega sindikalnega sveta na Jesenicah in sprejel nekatere koristne zaključke. Mislim, da bi bilo potrebno z razpravljanjem in analiziranjem nesreč nadaljevati, predvsem pa napraviti te analize konkretno v samih podjetjih.

Dr. Sulin — upravnik obratne ambulante v Tovarni verig Lesce

Prezaposlenost delavcev vzrok večjemu številu nesreč

Iz analiz poškodb pri delu v Tovarni verig lahko ugotovimo, da poškodbe zavzemajo prvo mesto pri staležu bolnikov in da naraščajo v poletnih mesecih. V Tovarni verig smo v letu 1961 zabeležili 101 obratno ne-zgodo in 151 izvenobratnih nezgod, kar nam govori, da se delavci v večjem številu ponesrečijo izven obrata in nam to dokazuje, da so tudi izven delovnega časa v podjetju zaposleni, kar pa nam seveda nakazuje, da je treba iskati vzroke za poškodbe predvsem v prezaposlenosti delavcev. Pri tem igrajo močno vlogo utrujenost, slaba uporaba zaščitnih sredstev, nepoznavanje nevarnosti itd. Pri vsem tem lahko ugotovimo, da precejšnjo krivdo za takšno stanje nosijo tudi posamezni obratovodje in delovodje, ki ne posvetijo dovolj pozornosti higiensko-tehnični varnosti, ne nadzorujejo, ali delavci uporabljajo zaščitna sredstva, in delavce dovolj ne poučijo

o nevarnosti na posameznih delovnih mestih. Prav je, da ponovno poudarim, da se mi zdi zelo važen faktor pri nastajanju poškodb v našem podjetju predvsem preutrujenost ljudi, zlasti pa preutrujenost žensk, ki so razen dela v tovarni še doma prekomerno zaposlene.

Pozdravljam takšno razpravo o analizi nesreč pri delu na skupščini in raznih forumih, vendar mislim, da je treba dati glavni poudarek temu delu znotraj podjetja in da je treba znotraj podjetja izvajati ukrepe za preprečevanje poškodb, najti možnosti za večjo povezavo med obratnim zdravnikom, upravo in obratovodji in zainteresirati vse faktorje znotraj podjetja, da se čimveč naredi za preprečevanje poškodb. V Tovarni verig smo že našli način sodelovanja med zdravnikom v obratni ambulanti, upravo podjetja in obratovodji in upamo, da bo to sodelovanje rodilo pozitivne rezultate.

Pozabili smo na človeka

Ko sem prebiral material, ki ga je izvršni odbor skupščine pripravil za to zasedanje skupščine in ko danes poslušam posamezne diskutante, ne morem mimo tega, da je eden od faktorjev, ki vpliva na število nesreč pri delu vsekakor vprašanje novega sistema delitve dohodka, decentralizacije na ekonomske enote in to, da so se kolektivi močno aktivizirali pri reševanju novega sistema delitve dohodka, da pa so marsikje prav zaradi tega pozabili na človeka.

Mnenja sem, da je predvsem vodilni kader po posameznih podjetjih premalo zainteresiran za razvoj službe higiensko-tehnične varnosti in menim, da bi bilo potrebno, da samoupravni organi gospodarskih organizacij skušajo s pravilnim nagrajevanjem stimulirati mojstre, varnostne tehnike in obratovodje za boljše higiensko-tehnično varnost in

predvsem za preprečevanje nesreč pri delu. Predlagam, da bi se današnje poročilo s skupščine javno objavilo, tako da bi naša javnost o teh problemih več vedela in da bi lahko s pomočjo javnega pritiska vplivali na hitrejše reševanje teh problemov. Predlagam tudi, da bi priporočili občinskim sindikalnim svetom, naj bi organizirali plenum o teh vprašanjih in s tem dali sindikalnim organizacijam vse možnosti, da v zvezi s temi vprašanji v svojih gospodarskih organizacijah storijo vse, kar je le možno. Menim tudi, da bi proti posameznim gospodarskim organizacijam morali izvajati tudi sankcije in da ni dovolj samo opozarjanje in prepričevanje, temveč da je treba te stvari strožje postaviti. Podjetja sama naj se na znotraj začnejo aktivneje ukvarjati s problemi varnosti pri delu, naj analizirajo svoje stanje in izvedejo ukrepe za čimvečjo varnost pri delu.

Tine Žen — predsednik izvršnega odbora skupščine OZSZ Kranj

Teža odgovornosti za nesreče je na mojstrih in na srednjih kadrih

Iz analize nesreč pri delu, ki smo jo prejeli v materialu zavoda in iz drugih podatkov lahko ugotovimo, da gre za porast nesreč v celotni FLRJ v letu 1961. Vzroki za takšno stanje so po mojem mnenju med drugim tudi v tem, da se pojavlja s prosto izbiro zdravnikar beg nekaterih delavcev iz obratne ambulante in da obratna ambulanta nima več takšnega vpliva na preventivno dejavnost. Nadaljnji vzrok — se mi zdi — je sprostitelj elementov nagrajevanja, težnja posameznikov za večjim dohodkom; kot posledica tega pa se pojavlja manjša pozornost pri osebni varnosti. Nadalje menim, da je eden od vzrokov vprašanje slabih zaščitnih sredstev, ki ne ustrezajo (razne maske, očala itd.). Menim, da se nabavljanje takšnih zaščitnih sredstev vse preveč prepušča posameznim ekonomom itd., ki pa ne poznajo vrednosti teh zaščitnih sredstev in ne poznajo namena uporabe teh sredstev. Menim, da bi pri nabavi teh sredstev morali sodelovati varnostni tehniki oz. služba varnosti pri delu.

Nekateri govorniki so že kot vzrok za takšno število nesreč pri delu navajali fluktuacijo zaposlenih. V Zelezarni je ta problem predvsem pri tistih delavcih, ki opravljajo težaška dela. Kot nadaljnji problem je pomankljivo uvajanje delavcev na delovno mesto in tu že vsa teža odgovornosti pade na posamezne mojstre oz. na srednji kader v gospodarskih organizacijah. Zdi se mi, da je najvažnejše pri vsem tem, da naš srednji kader v gospodarskih organizacijah ni dovolj sposoben in ni dovolj pripravljen sodelovati pri službi varnosti pri delu in da bi morali v gospodarskih organizacijah vso dejavnost usmeriti predvsem na usposobitev srednjega kadra — mojstrov in delovodij — glede varnosti pri delu. Ta problem pa lahko rešijo le podjetja sama, ki naj bi v ta namen organizirala razna razna posvetovanja, seminarje in uvedla tudi stimulativen način nagrajevanja glede varnosti pri delu.

Zakaj smrtne nesreče v Železarni med starejšimi delavci

Pred leti smo ugotavljali, da so vzroki nesreč v Železarni na Jesenicah predvsem v dotoku novih delavcev, ki so neizkušeni. V zadnjem času pa ugotavljamo, da so nesreče pri delu, predvsem pa smrtne nezgode med starejšimi delavci, med delavci, ki delajo že dvajset in več let v Železarni in imajo izkušnje, poznajo nevarnosti in imajo tudi industrijsko tradicijo. Postavlja se vprašanje, zakaj je tako. Menim, da je vzrok predvsem v tem, da tehnična služba in varnostna služba v podjetju nista dovolj povezani, da se pri raznih remontnih delih vedno preveč mudi

in da se pri organizaciji takih del premalo misli na varnostne ukrepe in na tehnično zaščito. Zdi se mi, da sama organizacija raznih remontnih del ni dobro speljana in da zato in pa zaradi težnje za čimvečjo produktivnostjo prihaja tudi do večjega števila nezgod pri delu.

Menim, da bo nujno potrebno, da se kolektiv Železarne tega problema resno loti in znotraj podjetja analizirala organizacijo varnostne službe, analizira nesreče pri delu, ugotovi vzroke in ukrene vse potrebno, da se ti vzroki v čimvečji meri odpravijo.

Jože Jurač — predsednik izvršnega odbora Republiškega zavoda

Nesreče pri delu in izven dela je treba kompleksneje obravnavati

Iz analiz, ki jih vsako leto izdela Republiški zavod za socialno zavarovanje v Ljubljani, je razvidno, da je bilo v letu 1960 stanje nesreč pri delu v kranjskem okraju v Sloveniji najboljše in da je v letu 1961 situacija ravno takšna. S tem ne mislim, da ni treba razpravljati o problemih nesreč pri delu, vendar mislim, da ne bi bilo potrebno postavljati stvari tako, da je situacija zelo težka in podobno. Lahko ugotavljamo, da se v Sloveniji stanje nesreč pri delu iz leta v leto izboljšuje in tako tudi v letu 1961 lahko ugotovimo, da je zaposlenost porasla za 3,36%, nesreče pri delu pa so porasle samo za 2,88%; torej je število nesreč na število zaposlenih tudi v letu 1961 manjše kot v prejšnjih letih. Menim, da smo pri socialnem zavarovanju službo higiensko-tehnične varnosti oz. varnosti nasploh preozko obravnavali in da bi bilo treba obravnavanje službe varnosti razširiti tudi na nesreče izven dela, saj je znano, da se nesreč izven dela pripeti mnogo več kot nesreč na delovnih mestih. Potrebno bo obravnavati tudi nesreče v gospodinjstvu,

vprašanja ponesrečene mladine, vprašanje prometnih nezgod, skratka, treba bo kompleksno obravnavati vse nesreče, ki se pri nas zgodijo.

Mislim, da bi bilo prav, da bi tudi v Kranju uporabljali isto metodologijo obravnavanja in analiziranja nesreč pri delu, kot se uporablja v celotni republici in da nam razne primerjave z ameriškimi gospodarstvom ne ustrezajo toliko kot razne primerjave med posameznimi našimi republikami.

Se eno vprašanje se mi zdi zelo važno — to je sodelovanje vseh zainteresiranih organov pri preventivni službi glede varnosti, in sicer predvsem Zavodov za socialno zavarovanje, inšpekcij za delo, svetov za delo, zdravstvenih centrov in eventualno tudi zborov proizvajalcev, ki bi morali od časa do časa obravnavati problematiko varnosti pri delu. Potrebno bi bilo tako koordinacijo med temi zainteresiranimi organi ustvariti in na podlagi tako koordiniranega dela izvajati enotno akcijo za preprečevanje nesreč pri delu.